

INGYENES

LELŐ HELY

A TIT Ásványgyűjtő szakkör hírlevele
2008/2.szám

Kalicit sziderttel, Nyírespuszta

Fénykép: Mezős Gábor

Szerkesztő: Körmeny Regina

Cserhádi limnokvarcit (kovás fa, opál, kovásodott ősmaradványok) lelőhelyei

Nemrég az Interneten **Markó András**, a Nemzeti Múzeum munkatársának az Archeometriai Műhely 2005/4. számában megjelent cikkére bukkantam („Limnokvarcit a Cserhát hegységben”), mely taglalja a Püspökhatvan és Galgagyörk környéki régészeti feltárásokból előkerült kőeszközök esetleges helybeli származását. Markó saját gyűjtésére és más szerzők irodalmi közlésére hivatkozva a következő lelőhelyeket említi (a hivatkozásokat dőlt betűkkel jelöltem):

- Püspökhatvan, az öregszőlői régészeti feltárás közelében limnokvarcitos pad (*T. Dobosi*)
- Püspökhatvan, vízmosásban hólyagüreges andezit mellett opáltöredékek (kék, sárga, sötétbarna), melyek nagy mennyiségben csigákat és növényi maradványokat tartalmaznak (*Markó*)
- Ácsa és Püspökhatvan határán lévő andezit-kőbányákban, hasadékkitöltő opál (*Markó*)
- Galgagyörk, Ecskend kőfejtő: sárga viaszopál gumók, ill. opálos erek (*Schafarzik, Noszky*), hasadékkitöltő jáspis és opál (*Markó*)
- Meleg-völgy (Galgagyörk?): szántásból opáltömbök (*Markó*)
- Bér és Buják közötti szarmata meszes homokban kemény kovásodott pad (*Bogsch*) - erről nincsenek pontos adatok
- Buják melletti Áronka déli oldalában lévő nagy kőbánya (*Horusitzky*): kovásodott homokkő - ezt a szerző nem találta meg
- Buják, Körtefatábla (Kántor réti völgy oldalában): kovás fák, csigamaradványokkal (*Markó*)
- Buják, Rózsás-hegy tetején szántásban, szőlőkben előbukkanó kavicspadok között sok kvarcit, jáspis, táblás limnokvarcit, kovás fák (*Márkó*)
- Vanyarc, Makói oldal (azonos lehet a térképen szereplő Makópusztával): bordó színű jáspis (*Markó*)
- Ácsa, Kavicsos: bordó színű jáspis (*Markó*)

Sajnos nem találtam olyan turistatérképet, amelyen mindegyik helység megtalálható, ezért talán a MÁFI térképtárában kellene kiegészíteni a hiányzó térképeket.

Bujákon én is gyűjtöttem, mégpedig az újkút-pusztai homokbányában (a Rózsás-tető alján) és a bujáki meszes homokfejtőben (a község szélén, a Bokorba vezető út mentén lévő partfalban). Mindkét helyen szép, sárgás-barna színű, a fa erezetét jól megtartott leletek kerültek elő.

Hír János „Évmilliók üzenete Pásztó környékén” c., 1992-ben megjelent könyvében számos más lelőhelyet említ, melynek nem ártana egyszer utánajárni (ebből egyébként szereztem a Bujákra vonatkozó információkat is), így pl.

- Galgamácsa: andezites feltárásban viaszopál
- Bér, Nagy-hegy: sárga viaszopál-gumók
- Sámsonháza, Buda-hegy: kovás fák

Természetesen nem szabad kihagyni a szurdokpüspöki diatóma-palafejtőben (és fölötte!) feltárt kvarcitos-opálos-limnokvarcitos padokat, növény- és hallenyomatokat sem, melyeknek Hír János könyvében egy egész fejezet szentel - de gondolom, ez már egy mindenki által ismert hely.

Körmendy Regina

Szerencsés felfedezést kívánok mindenkinek!

Források: a szövegben szerepelnek!

Fénykép és rajz: Körmendy Regina

A bujái lelőhelyek vázlata:

A bujái partfal

A dunavarsányi kavicsbányák kőzetei, ásványai

Az Aqva Kft. kavicsbányái a Dunavarsány-Délegyháza-Majosháza háromszögében helyezkednek el, elérhetőek a Dunavarsány vasútállomásáról kb. 800 méteres gyalogúton. (A vasútállomásnál megáll a Bp.-Népligettről Délegyházára vezető busz is). A kavicsbányák több tóból álló rendszert képeznek, a tavakból a Duna hordalékát bányásszák. A kavicsbányák alatt a pelzói és tiszai kőzetlemezek találkoznak, mégpedig 100-5000 méter mélységben. A kőzetlemezek összeütközésekor a kőzet felgyűrődött, kitüremkedett, így egy hegyvonulat alakult ki, mely a miocénben lepusztult. A bányákban feltárt kavicsösszetét az alatta lévő kőzetekről tanúskodik, de természetesen a pleisztocén folyóvízi hordalék sokkal messzebből is került ide. Kevés benne az ősmaradvány, ha igen, akkor a jégkorszaki fauna képviselőinek maradványait találhatjuk (mamut, bölény, szarvas stb.)

A kavicsösszlet laza, felfelé finomodó anyag, a lekoptatott-gömbölyített apró kavicsokat a víz messziről hozta, a nagy, szögletes tömbök a pleisztocénben vagy itt szakadtak le a még meglévő hegycsúcsokról, vagy pedig a jég szállította ide. A kavicsösszlet fekszik miocén korú, fedője nincsen.

Közetek és ásványok

Közet	Színe	Ásványok
gránit	tarka	ortoklász, plagioklász, kvarc, biotit
gránit	fekete-fehér	ortoklász, plagioklász, kvarc, biotit, turmalin
andezit	rózsaszín	amfiból
riolit	barnás	biotit, amfiból
riolit	vörös-fekete	biotit, amfiból
gneisz	szürke	amfiból
gneisz	szürke	csillám, amfiból
granulit	szürke	gránát
eklogit	zöld	piroxén, gránát
amfibolit	szürke	amfiból
grafitpala	fekete	grafit
metakonglomerátum	vegyes	kif. kavicsok
kvarcit	fehéres-sárgás	kvarc, goethit
epidozit	pisztácia zöld	epidot
steatit	zölde-fehér	talk, klorit, tremolit
homokkő	világosbarna	kvarc
homokos mészkő	világosbarna	kvarc, kalcit
tömör mészkő	világosbarna, fehér	kalcit
tömör mészkő	világosbarna	kalcit, goethit
tűzköves mészkő	világosbarna	kalcit
ősmaradványos mészkő	világosszürke	kalcit
limnokvarcit, kovás fák, faopál	fekete, szürke, barna	opál, kvarc, mangánoxid
jáspis	vörös	jáspis
agyag	barna	nem állapítható meg

Az ásványok - ha van szerencsénk - üregekben, repedésekben fenn-nőtt kristályokban (mikroszkopikus méretben) is előfordulnak, többnyire azonban benn-nőttek, de ilyenkor méretük a 2 cm-t is elérheti (gránát, epidot, földpát). Elvértve markázitos, pirites gumók, konkréciók is előfordulhatnak, általában már goethites pszeudomorfózában.

Az előforduló közetekből érdemes, egyforma méretű, mutatós mintájú kavicsokat szedni és gyűjteménybe helyezni - ha ügyesek vagyunk, az egyes közetek mellé egy-egy, a közetben fellelhető fenn-nőtt ásványt is elhelyezhetünk - egy ilyen gyűjteménynek kifejezetten didaktikus értéke lenne.

Körmendy Regina

Forrás: Lelovics Enikő, ELTE (gyakorlatbeszámoló)
Fénykép és rajz: Körmendy Regina

Mi van a kőbe zárva?

Én már nem gyűjtök mást, csak mikroásványokat - mondta egyik gyűjtőtársunk a legutóbbi zempléni túrán. Micsoda „úri faxni” gondoltam magamban enyhén fintorogva. Együgyű tudatlanságomban - mint kiderült utóbb. Aztán jött Kisnána: izgalmas szideritek, barázdás fehér kerek kalcitok. Csillogó sárgásbarna gömböcskék: ez sziderit - jött a hír a hozzáértőktől. Akadt még méz-sárga opál is. Így aztán hamarosan tele lett a hátizsák meg a szatyor, melynek füle majdnem leszakadt. Ki a fene bírja ezt hazavinni - tűnődök, de azért még felveszek egy amúgy jelentéktelen, de a többitől elütő színű követ. Már eldobnám, de mégis izgat a kő közepén lévő rózsaszín folt.

El nem tudod képzelni, hogy micsoda csodákat lehet látni a mikroszkópban! - áradozott egy lelkes társunk. Vegyél már magadnak, meglátod, mennyire fogod élvezni! - biztatott tovább.

Egy ideig halogattam a készülék vásárlását, de végül mégiscsak meglett az áhított mikroszkóp.

Aztán a felfedező izgalmaival, hol ide, hol odakaptam. Megvizsgáltam ezt, meg azt. Innen is, onnan is. Nahát azok a goethitek Pázmándról! Az a fémesen csillogó szivárványszínvarázs! Na és ki hitte volna, hogy a Füledugó-szikla sokszínű opáljaiban a színes foltok, szalagok közötti apró üregekben kékesen átlátszó kalcedon gömböcskék lakoznak! Milyen érdekes volt felfedezni, hogy a megkövesedett fadarab tulajdonképpen csöppnyi kvarckristályok szoros füzereiből áll, amelyek a fa erezete mentén váltak ki az évmilliók során!

Uzsabánya bazaltjában kisebb-nagyobb csillogó fehér foltokat gyűjtögettünk. Nátrolitnak mondták, akik ismerték. Csak a mikroszkóp alatt derült ki, hogy hosszú tűs átlátszó kristálypomponok ülnek az alapkőzet tetején.

Egyszer csak a kezembe került a jelentéktelen kődarab a furcsa rózsaszín folttal a közepén. Amikor belenéztem a mikroszkóp lencséjébe, elállt a szavam, mert ilyet még nem láttam. Mintha a kézimunka-kosárban valaki összegubancolta volna a rózsaszín cérnaszálakat. Izgalmamban átforgattam az összes kézügyembe eső szakirodalmat, de sehol sem akadtam a nyomára. Olyan, mintha aragonit lenne - na de rózsaszín? Végül mégiscsak kiderült az egyik leírásból, hogy bizony találni Kisnánán rózsaszín aragonitot. Ha én ezt tudtam volna, amikor felvettem!

Persze nemcsak rózsaszín aragonit volt a kőben, hanem még számos láthatatlan üreg és lyukacska fehér aragonittal, sziderit gömbökkel, hornblende tűkkel, biotit lemezekkel. Szinte minden különlegesség megtalálható ebben az egyetlen kődarabban. Ami még megdöbbentőbb - az egyik üregecske mélyén narancssárga, gyertyalánghoz hasonló szív alakú nyelvecske merevült időtlen lobogásba. Hogy mi lehet, azóta sem tudom! Ha szomorú vagyok, vagy bánatos - elég elővennem a rózsaszín követ. Amíg körbeforgatom, körbejárom újra felfedezve minden kis mélyedést, lyukacsát és azok minden rejtett kincsét, csodáját - már nem is emlékszem, hogy mi is bántott még az előbb.

„Bizony mondom néktek” - ki hitte volna, hogy egy darab csúnya szürke kőben több orvosság van, mint akármelyik pirulában depresszió ellen.

Takács Zsike

Fényképek: Mesics Gábor

Szerkesztői megjegyzés: Szívemet érintette ez a cikk, mert pontosan ugyanazt az érzést éltem át, amikor első mikroszkópom felett töltöttem az éjszakát, észre sem véve, hogy már hajnalodik...

Egy pár- mikroszkóp helyett. kézi nagyítóval készült fénykép illusztrálja az apróságok szépségét...

*Phillipsit, kalcit, hematit, aragonit
Bazsi*

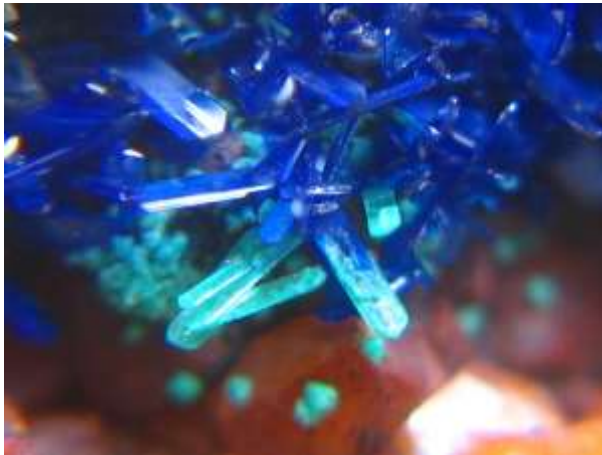
aragonit - Celldömölk

hematit-bevonattal pirosra festett phillipsit - Bazsi

szmektit-Sümegprága

Azurit - Pécs, Kózári kőfejtő

malachit - Rudabánya

Emlékeim Koch Sándorról (2008.májusában halálának 25. évfordulója lesz)

Elég messzire kell visszanyúlni a „múltnak kútjába”, az 1970-es évekig, amikor megalakult a TIT-Stúdió Ásványköre, Balázs Endre vezetésével, aki Koch Sándornak volt a tanítványa.

Akkoriban a Szakkör csupa lelkes, kezdő gyűjtőkből állt. A világ jószereivel még zárva volt, nem sokan jutottak el a nagy, híres múzeumokba, még a közeli bécsi ásványtárat sem látta senki. A Magyar

KOCH
SÁNDOR
tszv.: 1940- 1968

Természettudományi Múzeum anyaga volt, amit csodálhattunk. Így óriási szenzációnak számított, amikor Balázs Endre megszervezte évente a szegedi kirándulást, megtekinteni az egyetemi ásványgyűjteményt és találkozni Koch Sándor professzor úrral.

Koch „professzor bácsi” - mert ezt a titulust használhattuk - mindig nagyon nagy örömmel és kitüntető barátsággal fogadott minket, kis senki amatőröket, akik csak bámultunk nagy szent áhítattal.

A gyűjtemény csodálatos volt, de a legcsodálatosabb mégis az **ember** volt, aki mindezt bemutatta nekünk.

Minden ásványról elmondta a megtalálásának vagy megszerzésének a történetét. Sajnos már nem emlékszem mindenre, jó lett volna megörökíteni minden szavát, mert nemcsak a tények voltak érdekesek, hanem a hangja, amelyen átsütött a lelkesedés, az ásványok iránti szeretet, ahogy mesélt, szinte magunk előtt láttuk az izgalmas gyűjtési történeteket.

Emlékszem egy szép auripigment történetére: az akkori Szovjetunióban volt egy meghívása, ahol helikopteren vitték körbe és a magasból meglátta, hogy valami csillog ott lent. Leszálltak és egy szép tenyérnyi darab feküdt előtte, amit haza is hozhatott.

Gyerekkoráról is sokat mesélt, hogy akkoriban még nem volt így beépítve a budai oldal és a mostani Martinovics hegyen gyakran bóklászott és talált is szép szkelenoédes kalcitkristályokat. Ezek ma már nem találhatóak, mivel szabad terület már nincs.

Nagy öröme szolgált, hogy érdeklődtünk minden iránt, ezt mondta, egy ásványt csak úgy lehet igazán élvezni, ha megtapintjuk, közelről is megnézzük, még szagolhatjuk is! Csak arra kért, hogy mi nem nyúljunk semmihez, ő mindent a kezünkbe ad, ami csak kívánunk. Elég volt szótlánul rámutatni egy darabra és ő már mondta is kedvesen „kérem a praclit” és óvatosan rátette kinyújtott praclinkra a kiválasztott példányt. Vissza is ő tette személyesen a helyére.

Sokat mesélt egy opálkőről, ami neki nagy boldogságot hozott, pedig állítólag az opálnak rontó hatása van a viselőjére....

Családjáról is mesélt, sajnálkozva, hogy gyermekei nem ezt a pályát választották, de van egy kis unokája - akkoriban talán 4-5 éves lehetett - aki azzal jött hozzá: "Nagypapa, nézzünk ásványokat!".

Szép lassan elmaradtak ezek a kedves kirándulások, ahogyan ő is idősödött, érthető volt. Nem tudom, az egykori kis unoka beváltotta-e a nagypapa álmát...folytatja-e valaki a családból az ásványok szeretetét...?

Mai szakkörünkben ma már kevesen vannak, akik akkor velünk voltak, sokan elmentek örökre és a tagok cserelődnek, már egy teljesen új társaság jött össze, akiknek életéből hiányoznak ezek a szép régi emlékek, amikor lehet, hogy kevesebb szaktudással, de sokkal nagyobb áhítattal és alázattal közeledtünk a csodás **ásványvilághoz**.

KOCH SÁNDOR ÁSVÁNYGYŰJTEMÉNY

A Szegedi Tudományegyetem patinás épülete ad otthont Magyarország egyik legjelentősebb, mégis talán legkevésbé ismert ásványkollekciójának, az Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszék KOCH SÁNDOR Ásványgyűjteményének.

A gyűjtemény majd 80 éves története során gyakran bővült adományokkal, külföldi vásárlás és csere útján, a legnagyobb fejlődést mégis Koch Sándor tanszékvezető professzornak köszönhetjük, akinek magánkollekciója 1965-ben került a tanszék tulajdonába.

A GYŰJTEMÉNY TÖRTÉNETE

A GYŰJTEMÉNY FELÉPÍTÉSE

ÁSVÁNYFOTÓK

Előzetes bejelentkezés alapján tanszékünk szakszerű idegenvezetéssel várja az ásványok világa iránt érdeklődőket hétköznaponként egész évben.

Hirdetés a Szegedi Tudományegyetem honlapjáról

Társadalmi események

Az Ásványgyűjtő szakkör 2008. második negyedéves programja

Dátum	Téma	Előadó
2008.április 2.	Ásványfelismerési gyakorlat	
2008.április 9.	Videóvetítés	
2008.április 16.	Klubnap - ásványcsere	
2008.április 30.	„Mesél a hegy” (Pomáz)	Tárnoki Pál
2008.május 7.	Klubnap „Legérdekesebb ásványaink” - bemutató	
2008.május 14.	Cserenap	

2008.május 21.	Videovetítés	
2008.május 28.	Vasoxidok magyarországi lelőhelyei, megjelenései	Körmendy Regina
2008.június 4.	Klubdélután fossziliabemutató	
2008.június 11.	Klubdélután	
2008.június 18.	Nyári tervek, túrák megbeszélése	
2008.június 25.	Klubnap	

Hírek, érdekességek

Ásványcsodák a József-hegyi barlangból

Felhívnam a gyűjtők figyelmét egy káprázatosan szép honlapra (www.jozsefhegyi.extra.hu), amelyen 48 barlangi ásvány látható. A fényképeket Dr. Czajlik István és Hegedűs András készítették. Leheletnyi finom aragonit- és gipsztűk, csavart gipszkristályok, hófehér aragonit- és kalcitpamacsok, borsókövek... Nem tudom, hogy a szerzőket hol lehet utolérni, de megérne egy próbálkozást - hátha valaki közülük hajlandó lenne képeit a szakkörben bemutatni! A fényképek jogvédettek, ezért újságunkban nem közölhetem.

Életre kell-e még a recski ércbánya?

A réz és az arany világpiaci árának erőteljes emelkedésével újra kifizetődő lenne a recski ércvagyon kitermelése. Az 1987-ben a nyomott rézár miatt leállított bányafejlesztés már rosszat sejtetett a bánya sorsát illetően, végül 1999-ben az ÁPV Rt. döntött a bányabezárás mellett. Miután 7 év alatt nem sikerült eladni a bányát, a mélyszínti területet vízzel árasztották el, a meddőhányókat rekultiválták.

A Mecsek Öko Zrt. 2008. januárjában új tendert írt ki, tehát van némi remény a még 700-800 millió tonna ércvagyon kitermelésére. És végül új területet is kutattak Kanászvár környékén.

*Forrás: Napi Gazdaság, 2008.jan.18.,
további információ a kutatott területről:
<http://magyarmining.com>*

Zempléni aranykutatás

Majdnem észrevétlenül, de annál hatékonyabban folyik a külföldi bányászati nagyvállalatok aranykutatása a zempléni hegyekben. Kutatási engedélyeket kapott a **Carpathian Gold Inc. Mádon, a Király hegyen** (az ún. *Bomboly-mezőre*), és a **fűzerradvány-i ércmezőre**. Említendő még, hogy ugyanazon cég a **Recsk melletti Kanászvárra** is szerzett kutatási engedélyt.

További kutatási célokat jelez a Magyar Mining PLC **Erdőbényen (Pest-hegy), Szerencsen (Kassa-hegy) és Telkibányán.**

Az előzetes fúrás eredmények: Erdőbénye 2g/t arany, 10 g/t ezüst

Szerencs: 0,1-3 g/t arany, Au-Ag arány 1:10 A

telkibányai területet a **RioTinto Plc és a Kazminco Plc** már korábban kutatták meg, ehhez az utóbbi cég megszerezte a komplett eddigi kutatási/termelési adattárát. A kutatás 20032-ben ért véget, de bányanyitásra egyelőre még nem került sor.

Az érdekeltek között szerepel a kanadai **Tournigan Gold Corporation** is, mely Körmöcbányán és Imregén tervez bányanyitást.

Források: www.marketwire.com
www.maovarmining.com
www.minesite.com
www.kazminco.com

Mérgező ásványok

Vajon melyik gyűjtő gondolkozott-e már azon, milyen mértékben mérgezők-e a gyűjteményében lévő ásványok, milyen veszélyek fenyegetnek, amikor gyűjti, válogatja, tisztítja, esetleg aprítja, formázza őket? Arról mindenki már hallott, hogy a nehézfémek ártalmasak az emberi szervezetre, az élő környezetre, de ilyenkor azzal nyugtatja magát, hogy tulajdonképpen nem terméselemeket gyűjt, hanem bonyolult vegyületeket, és ezekből sem annyit, hogy veszélyes lehetnének. De valóban ártalmatlanok?

A sugárzó ásványokról itt most nem beszélünk (erről majd máskor), hanem azokról az ásványokról, amelyek minden valamirevaló gyűjteményben kisebb-nagyobb számban előfordulhatnak.

Az **erősen mérgező ásványok** érintése is káros lehet, az aprításnál keletkező por belélegzése, kesztyű nélküli mosása, tisztítása mindenképpen kerülendő. Ehhez tartozik a **cinnabarit (HgS)** és a **lopezit (K₂Cr₂O₇)**. Ez utóbbi ezenkívül súlyos szemkárosodást okozhat és tűzveszélyes is - szerencsére Magyarországon nem fordul elő.

A **közepesen mérgező ásványok** esetén elsősorban a por belélegzése veszélyes, de mindegyik terheli az élő környezetet is, ezért kertünkben lehetőleg ne raktározzunk belőlük (az esővíz kioldhatja a veszélyes anyagokat és bemoshatja a talajba). Ezekhez tartozik az **anglesit (PbS₀₄)**, az **auripigment (As₂S₃)**, a **cerusszit (PbC₀₃)**, a **galenit (PbS)**, a **greenockit (CdS)**, a **krokoit (PbCr₀₄)**, a **millerit (NiS)**, a **minium (Pb₃O₄)**, a **realgár (AsS)**, a **vanadinit (Pb₅(Cl/V₀₄)₃)**, a **szkorodit (Fe₃(As₀₄)₂Hs₀)**, a **nikkelin (NiAs)**.

A herzsai bányameddőn, realgár- és antimonit-gyűjtés közben uzsonnát fogyasztani tehát nem ajánlatos, ezt a nagybörzsönyi érces hányókon is kerülnünk.

Gyengén mérgező ásványok az antimonit (Sb₂S₃), az **azurit (Cu₃(C₀₃)₂(OH)₂)**, a **kalkantit (CuS₀₄)**, a **kuprit (Cu₂O)**, a **malachit (Cu₂(C₀₃)₂(OH)₂)**, a **piroluzit (Mn₂O₃)**, a **valentinit (Sb₂O₃)** és a **wolframit (Fe-)MnW₀₄**.

Ezek közül majdnem mindegyik felhalmozása az emberi szervezetben **rákkeltő is**, egyesek **magzatkárosítók** (lopezit, anglesit, cerusszit, galenit, krokoit, minium, vanadinit).

Nagyon helytelen, ha a börzéken kis gyermekek kezébe adunk mérgező ásványt (sugárzókról nem is beszélve - ezt is láttam már), a kis kéz pár perc múlva már a gyerek szájában landolhat!

Itt rá kell mutatni a börzeszervezők felelősségére is - nekik kell ügyelniük arra, hogy a kiállítók az alapvető biztonsági szabályokat tartsák be:

mérgező ásványokat az asztal belső oldalára és lehetőleg műanyagdobozokba tegyünk

- a ki-és becsomagoláskor keletkezett törmeléket ne szórjuk egyszerűen a földre - itt pont a kisgyerekek az elsők, akik be fogják lélegezni a veszélyes port. Szedjük össze és jól zárható műanyagzacskóban vigyük haza.

Aki otthon netán ásványcsiszolásra adta fejét, csiszoláskor mindig hordjon védőfelszerelést (maszkot) és tartsa távol a családtagokat, háziállatokat a csiszolóműhelytől. Ez nemcsak mérgező ásványok esetén szükséges, hanem szilícium- és azbeszt-tartalmú kőzetek megmunkálásakor is. A kőporok ugyanis súlyos légzőszervi betegségeket, végül tüdőrákot okozhatnak. Egy szilikózis, azbesztózis kialakulásához csak néhány ásványrészecske is elég (és 8-18 év a kifejlődéshez). Veszélyes a hobbink, de néhány óvintézkedés és alapvető szabály betartásával kivédhető a baj.

Körmendy Regina

Mese

Ki a legerősebb?

Történt egyszer a régi bányászok idejében, hogy amidőn szorgalmasan fúrtak, töltöttek, robbantottak, egyszerre megjelent előttük egy fekete ördög. Valamelyik gyámlyukból bújhatott elő. Csúfolódva kérdezgette a két vájárt:

- Na, melyik az a nagy legény, aki meg mer velem birkózni?

A bányászok csak hallgattak, megijedtek az ördögtől. Majd az egyik, megemberelve magát, így válaszolt az ördög incselkedéseire:

- Én nem birkózok meg most veled. De állj ki birkózni a kis öcsémmel, ha van bátorságod hozzá!

Az ördög nem sejtette, hogy mire vállalkozik, ezért engedett a felszólításnak. A bányász igen furfangos ember volt. Gondolta, hogy majd elveszi az ördög kedvét a hengegéstől. Éppen ki volt már fúrva a robbantáshoz szükséges lyuk. Beleszorította az ördög farkát a fúrólyukba a töltettel meg a tömítéssel együtt. Meggyújtotta a zsinór végét és elszaladt a társával együtt a munkahelyről.

Ahogy a lövés elhangzott, nem vártak semmit a füstre, hanem rohantak vissza a munkahelyükre. Mit láttak? Ott táncolt az ördög szédelegve a robbantás helyén megpörkölt farokkal. Megszólították hát nagy nevetve:

- Na, ki volt az erősebb, te vagy a kis öcsém?

Erre így válaszolt az ördög:

- Nem erősebb a te kis öcséd, csak hirtelenebb!

Ezek után szégyenkezve elsomfordált a munkahelyről. Azóta sem találkoztak vele.

Forrás: Hála J., Landgragf.I. „Magyarországi bányászmondák”

COPYRIGHT: TIT Ásványgyűjtő Szakkör